

IJsselland

**Programmabegroting 2017 en
Meerjarenraming 2018 - 2020
GGD IJsselland**

Programmabegroting 2017 en Meerjarenraming 2018 – 2020

Versiebeheer

Versie

Versienr	Auteur	Opmerkingen
0.1-0.2	E. Roelenga, J. Roorda S. Douwstra	Tekst (niet financieel) aangepast door Sjoukje
0.3		Opmerkingen MT 8 maart 2016 verwerkt
1.1		Na vaststelling door Dagelijks bestuur

Distributie

Versienr	Datum	Verspreid aan
0.2	8 maart 2016	MT
0.3	17 maart 2016	Dagelijks bestuur
1.1	31 maart 2016	Gemeenteraden

Documenteigenaar	J. Roorda
Vastgesteld door	
Datum vaststelling	
Geplande evaluatiedatum	
Digitale vindplaats	

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Leeswijzer	6
1.1 Procedure Programmabegroting 2017	6
1.2 Toelichting op de hoofdstukken	7
2. Algemene uitgangspunten	9
2.1 Omvang van de begroting	9
2.2 Indexering	10
3. Programma's	11
3.1 Programma Gezondheid	11
3.1.1 Inleiding	11
3.1.2 Waar staan we voor?	11
3.1.3 Wat willen we bereiken?	12
3.1.4 Wat doen we er voor?	13
3.1.5 Wat gaat het kosten?	17
3.2 Programma Service en samenwerking	18
3.2.1 Inleiding	18
3.2.2 Waar staan we voor?	18
3.2.3 Wat doen we ervoor?	19
3.2.4 Wat gaat het kosten?	20
4. Financiële begroting	21
4.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland	21
4.2 Toelichting op de financiële begroting	21
4.3 Algemene lasten en dekkingsmiddelen	23
4.4 Toelichting Algemene lasten en dekkingsmiddelen	23
4.5 Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage	24
4.6 Toelichting gemeentelijke bijdrage 2017	24
4.7 Kanttekeningen	24
5. Paragrafen verplicht op grond van het BBV	26
5.1 Algemeen	26
5.2 Weerstandsvermogen en risico's	26
5.2.1 Algemene uitgangspunten	26
5.2.2 Evaluatie weerstandscapaciteit	26
5.2.3 Overzicht risico's 2017	27
5.2.4 Financiële kengetallen 2017.	28
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen	29
5.4 Bedrijfsvoering	29
5.5 Verbonden partijen	29
5.6 Treasury	30
5.6.1 Inleiding	30
5.6.2 Algemene ontwikkelingen	30
5.6.3 Risicomanagement	30
5.6.4 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte	32
5.6.5 Rentevisie	32
Bijlagen	33
Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen	35
Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen	36
Bijlage 3: Overzicht personele sterkte	37

Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen	38
Bijlage 5: Overzicht van langlopende leningen	39
Bijlage 6: Overzicht activa	40
Bijlage 7: Productenramingen 2017	41
Bijlage 8: Compensabele BTW	43

Voorwoord

GGD IJsselland werkt voor 11 gemeenten in Overijssel en wil met zijn werkzaamheden bijdragen aan het bouwen en onderhouden van een goed functionerende samenleving in deze 11 gemeenten.

Publieke gezondheid gaat over de gezondheid van de gemeenschap; het collectief staat centraal. De GGD werkt vooral aan preventie en richt zich in brede zin op het voorkómen van bedreigingen voor de gezondheid en op bedreigingen van de samenleving door grote gezondheidsproblemen (van klassieke epidemieën tot bijvoorbeeld de dreiging door overgewicht en verslavingen).

Met het oog op de gemeenschap is de GGD actief op uiteenlopende terreinen zoals jeugdgezondheidszorg, bestrijding van infectieziekten en openbare geestelijke gezondheidszorg. Daarbij zijn we met groepen én individuen bezig, we doen onderzoek, beoordelen mensen en situaties, zorgen voor maatregelen en geven we advies en informatie aan inwoners en gemeenten. Dat alles met inzet, deskundigheid en plezier.

Tot voor kort richtten GGD'en zich vooral op het voorkómen van ziekte en het bevorderen van gezondheid (als doel op zich). GGD IJsselland ziet gezondheid van mensen niet als doel op zich, maar vele meer als een middel voor mensen om deel te kunnen nemen aan de samenleving, zoals is verwoord in de moderne definitie van Huber: "Gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Dit wordt ook wel 'positieve gezondheid genoemd'. In de komende jaren zal dit de invalshoek zijn van waaruit GGD IJsselland wil werken. Dit impliceert dat GGD IJsselland zich steeds meer zal richten op samenwerking met partijen op andere beleidsterreinen en zal zoeken naar het creëren van meerwaarde van haar inspanningen juist ook in verhouding tot andere beleidsdoelen.

De in 20015 ingezette veranderingen op het gebied van jeugdzorg, Wmo, participatie en de beweging in het onderwijs (passend onderwijs) vragen eveneens van GGD IJsselland om mee te bewegen, in te spelen op vernieuwing en aan te passen. Er is dan ook met het oog op die vernieuwing en aanpassing een bestuursagenda voor GGD IJsselland vastgesteld in co-creatie met medewerkers en bestuurders van gemeenten: Vernieuwing vanuit basistaken. Dit vormt een stevige basis voor de huidige bestuursperiode.

Belangrijkste onderdeel van de huidige bestuursagenda is de ambitie om de vertrouwde en vanzelfsprekende adviseur van onze gemeenten te zijn. Daarnaast wordt de governance van GGD IJsselland tegen het licht gehouden, om deze meer passend te maken bij hoe besturen in deze tijd er uit ziet.

Deze begroting is het beleidsmatige en financiële kader voor 2017. De programmabegroting is niet alleen een financieel kader; zij beoogt onze eigenaren (de 11 gemeenten in IJsselland) inzicht te geven in hetgeen we doen en presteren.

We horen graag wat u ervan vindt!

Namens het Dagelijks Bestuur,

E.W. Anker
voorzitter

N.A.M. Rigter
secretaris

1. Leeswijzer

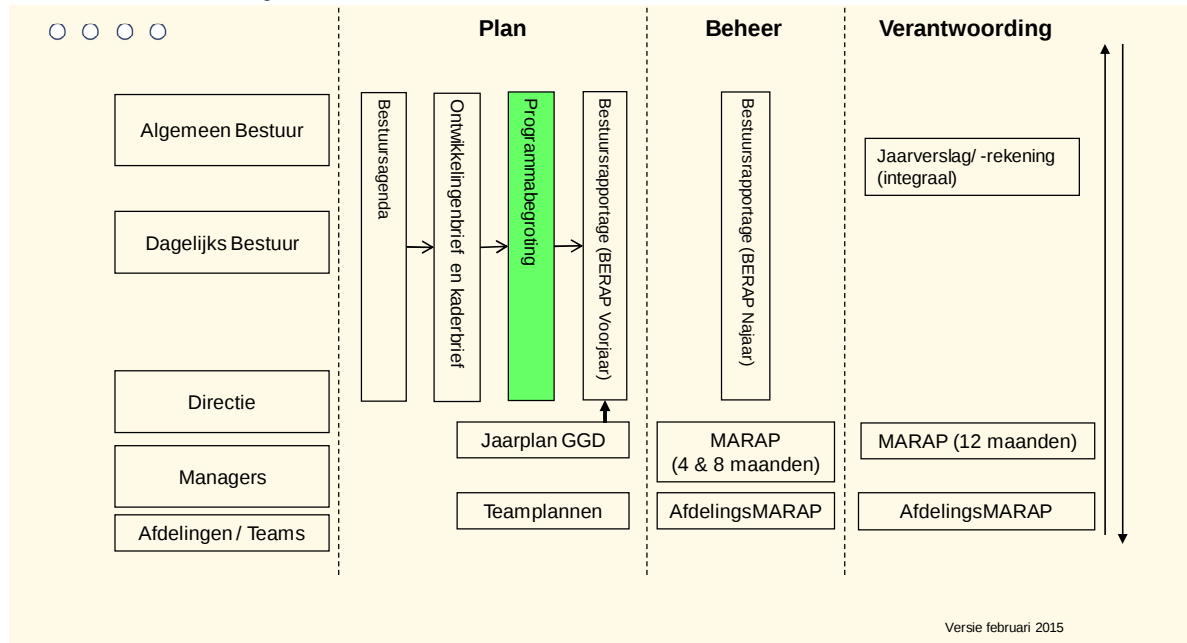
1.1 Procedure Programmabegroting 2017

- a. In oktober 2015 heeft het Algemeen Bestuur (AB) de Ontwikkelingenbrief 2015 besproken. Deze brief geeft een overzicht van relevante ontwikkelingen waar de GGD op wil anticiperen.
- b. De behandeling van deze brief in het Algemeen Bestuur is verwerkt in de Kaderbrief. Het AB heeft in december 2015 de Kaderbrief vastgesteld.
- c. De Kaderbrief dient als basis voor deze Programmabegroting 2017. Het Algemeen Bestuur stelt de Programmabegroting in juni 2016 vast. De Programmabegroting 2017 wordt eind 2016 uitgewerkt in het Jaarplan van GGD IJsselland voor 2017, dat door het Dagelijks Bestuur wordt vastgesteld en inhoudelijk in de Voorjaarsbestuursrapportage 2017 wordt verwerkt.
- d. Tijdens de bespreking van de Voorjaarsbestuursrapportage (in juni 2017) kan het Algemeen Bestuur zo nodig de begroting bijstellen. Daarnaast kan het de uitvoering volgen via de Bestuursrapportage in het najaar van 2017 en het Jaarverslag over 2017.

Het vroegtijdig opstellen van de begroting 2017 betekent dat ontwikkelingen uit de mei- en september-circulaire van het Rijk (2016) hier niet in kunnen worden verwerkt. Deze worden in de Voorjaarsbestuursrapportage verwerkt (vastgesteld in juni 2017).

De plaats van de Programmabegroting in de P&C cyclus van GGD IJsselland wordt weergegeven in onderstaand schema.

P&C-cyclus GGD IJsselland

1.2 Toelichting op de hoofdstukken

De beschrijving van programmabegroting komt in de komende drie hoofdstukken aan de orde: de algemene uitgangspunten worden toegelicht in hoofdstuk 2, de twee programma's van GGD IJsselland komen in hoofdstuk 3 aan bod

Conform het Besluit Begroten en Verantwoorden gemeenten en provincies (BBV) is in de programmabegroting een financiële begroting van GGD IJsselland opgenomen (hoofdstuk 4), waaruit blijkt dat de exploitatie sluitend is.

Vervolgens komt in het hoofdstuk 5 ('paragrafen verplicht op grond van het BBV') een aantal verplichte onderwerpen aan de orde, zoals het weerstandsvermogen, onderhoud van kapitaalgoederen, verbonden partijen.

In de bijlagen zijn overzichten te vinden van de geraamde gemeentelijke bijdragen en de ontwikkelingen in deze gemeentelijke bijdragen, reserves en voorzieningen, langlopende geldleningen en activa. Met ingang van 2016 zijn de productenramingen als toelichtende bijlage in de begroting opgenomen (bijlage 7).

2. Algemene uitgangspunten

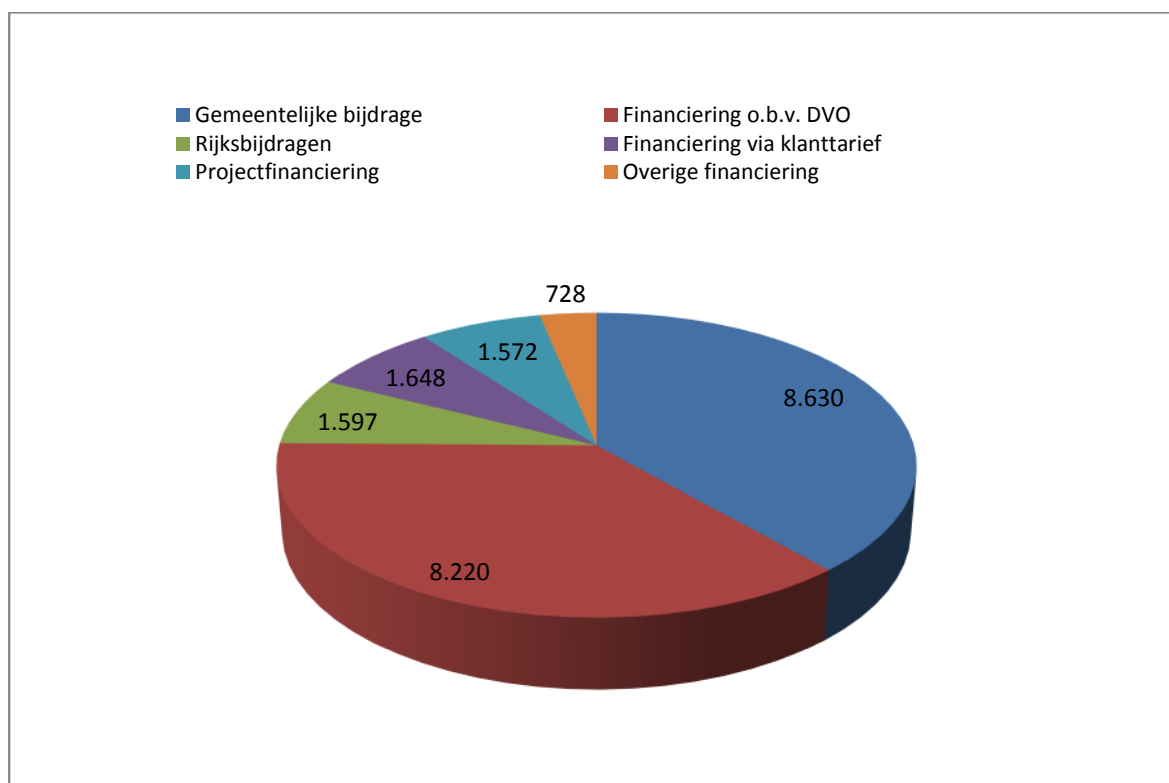
2.1 Omvang van de begroting

De begroting van GGD IJsselland heeft betrekking op alle uitgaven en inkomsten die voor 2017 worden voorzien. Deze betreffen de volgende zaken:

1. Producten die worden gefinancierd uit de algemene gemeentelijke bijdrage, waaronder de wettelijke taken waarvoor de gemeenschappelijke regeling is ingesteld (bijvoorbeeld infectieziektebestrijding).
2. Dienstverlening die uit rijksbijdragen wordt gefinancierd (dit betreft voornamelijk de bekostiging vanuit het rijk van het Rijksvaccinatieprogramma en de dienstverlening op het gebied van SOA-Sense).
3. Dienstverlening die met afzonderlijke gemeenten is overeengekomen, op basis van een Dienstverleningsovereenkomst of projectfinanciering met een langlopende subsidiebeschikking (zoals dienstverlening maatschappelijke opvang die wordt gefinancierd door de centrumgemeente Zwolle).
4. Geraamde structurele inkomsten en uitgaven voor diensten die direct door derden worden betaald (klienttarief voor burgers of andere partijen, zoals reizigersadvies).

Daarnaast worden incidentele activiteiten van de GGD op projectbasis gefinancierd. Deze lasten zijn niet te voorzien en maken daarom geen deel uit van de programmabegroting.

Onderstaande figuur geeft een globaal overzicht van omvang van de begroting in voornoemde financieringsstromen (bedragen x 1000 Euro)

2.2 Indexering

In de programmabegroting 2017 zijn de verwachte ontwikkelingen van loonkosten en prijzen verwerkt op basis van de uitgangspunten die in de kaderbrief 2017 zijn geformuleerd. De basis hiervoor is de ontwikkeling die in de septembercirculaire 2015 voor het gemeentefonds wordt gehanteerd.

Ontwikkeling personeelslasten

Loonontwikkeling 2016 – 2017;

Voor gemeenteambtenaren is een nieuwe CAO afgesproken, deze is ook van toepassing op GGD IJsselland. De nieuwe CAO loopt tot 1 mei 2017

Voor de loonontwikkeling is het volgende afgesproken:

De lonen stijgen per 1 januari 2016 met 3%; Per 1 januari 2017 komt daar nog eens 0,4%; in totaal 3,4%.

De financiële gevolgen van deze maatregelen zijn al in de begroting 2016 Van GGD IJsselland verwerkt.

Voor 2017 wordt , overeenkomstig de kaderbrief, uitgegaan van een loonsomontwikkeling van 1,9%; dit percentage is opgebouwd uit een salarisontwikkeling van 1,4% en een stijging van de sociale lasten met 0,5%. Samen met de indexeringsruimte 2016 (1,5%) bedraagt de beschikbare ruimte voor loonontwikkeling dan totaal 2,9%. Theoretisch betekent per 1 januari 2017 een tekort van 0,5%.

Uit analyse van de salarissen 2016 ten opzichte van 2015 is gebleken dat de ontwikkeling van de sociale lasten achterblijft bij de geraamde indexering. Dit is tot uitdrukking gekomen in de ontwikkeling van de loonsom 2016 die qua volume vrijwel niet afwijkt van de loonsom 2015 terwijl in de begroting 2016 wel een indexering van 1,5% loonstijging en 0,5% indexering op sociale lasten is toegepast.

Ontwikkeling pensioenpremie

Ten tijde van het opmaken van de begroting werd bekend dat de pensioenpremie met ingang van 1 april 2016 met 1% wordt verhoogd. De financiële consequenties hiervan bedragen voor de GGD op jaarbasis € 50.000. Deze kostenstijging kon niet meer integraal in de loonkosten worden verwerkt en is derhalve als stelpost onder de noemer “onvoorziene uitgaven” verwerkt.

Op basis van de huidige inzichten wordt verwacht dat de beschikbare ruimte in de loonsom voldoende zal zijn om de CAO ontwikkelingen te kunnen dekken. Opgemerkt wordt hierbij dat de CAO tot 1 mei 2017 loopt. Voor ontwikkelingen na deze datum is geen ruimte binnen de begroting beschikbaar.

Ontwikkeling Materiële lasten

Voor de kosten van materiële lasten wordt uitgegaan van een prijsstijging van 0,5% voor 2017, zoals in de kaderbrief vastgelegd.

3. Programma's

3.1 Programma Gezondheid

Programma:	Gezondheid	
Portefeuillehouders:	E.W. Anker (bedrijfsvoering, gezondheidsbeleid en onderzoek) J. Janssen (publieke gezondheid jeugd, huisvesting en vastgoed) J.W.J. Kolkman (publieke gezondheid algemeen en maatschappelijke opvang)	
Programmamanager:	N.A.M. Rigter	
Afdelingen/managers:	1. Jeugdgezondheidszorg 2. Algemene Gezondheidszorg 3. Maatschappelijke zorg en OGGZ (MZ/OGGZ)) 4. Kennis- en Expertisecentrum	T. van Schaik N.M.F. Bakker A.M. Algera A.M. Algera

3.1.1 Inleiding

GGD IJsselland werkt aan publieke gezondheid voor gemeenten in IJsselland. De omgeving van GGD IJsselland is sterk in beweging. Dit vraagt om meebewegen, dus voortdurende aanpassing en ontwikkeling van de organisatie. GGD IJsselland kiest er voor om haar strategisch beleid samen met haar eigenaren (de gemeenten in IJsselland) te ontwikkelen. Dit leidt iedere bestuursperiode tot een bestuurlijke agenda die richting geeft aan het doen en laten van de organisatie.

Eind 2014 heeft het bestuur de huidige strategische opdracht vastgesteld: de Bestuursagenda: 'Ver-nieuwen vanuit basistaken'. Deze geeft richting aan de ontwikkeling van de organisatie in de eerste helft van de huidige bestuursperiode (2015-2017).

Het programma Gezondheid omvat de basistaken van GGD IJsselland en aanvullende taken en activiteiten die met gemeenten overeen zijn gekomen (voor zover deze voor 2017 al bekend zijn). De taken zijn beschreven in het productenboek van GGD IJsselland. Met de programmabegroting werken we vanuit onze missie (waar staan we voor?) aan de strategische koers van GGD IJsselland (wat willen we bereiken?) en geven we een korte toelichting op de reguliere werkzaamheden binnen de afdelingen (wat doen we er voor?).

3.1.2 Waar staan we voor?

Missie GGD IJsselland

Wij bouwen voor gemeenten in IJsselland aan publieke gezondheid. Wij beschermen en bevorderen gezondheid. Daarbij richten wij ons op het verminderen van ongelijkheid in de kans op een goede gezondheid onder de inwoners van de regio IJsselland.

3.1.3 Wat willen we bereiken?

Ambities Bestuursagenda: Vernieuwen vanuit basistaken

Het (algemeen) bestuur heeft met het formuleren van twee ambities in de bestuursagenda de opgave voor de GGD bepaald:

Ambitie 1 GGD IJsselland is onze vertrouwde adviseur
Ambitie 2 Moderniseren van de Governance

De ambities zijn in de bestuursagenda vertaald in twee programmalijnen voor de GGD, die terugkomen in deze begroting.

Ambitie 1 (en de programmalijn daarbij) komt met name in het Programma Gezondheid aan bod;
Ambitie 2 (met bijbehorende programmalijn) in het programma Service en Samenwerking.

Ambitie 1: GGD IJsselland is onze vertrouwde adviseur

Programmalijn

Als vertrouwde adviseur is zichtbaarheid en herkenbaarheid voor gemeenten, inwoners en ketenpartners van groot belang. GGD IJsselland wil laten zien waar ze wel en niet van is (het verhaal van de GGD) en laat de resultaten zien die dit verhaal onderbouwen.

Voor GGD IJsselland is gezondheid geen doel op zich, maar een middel voor mensen om deel te kunnen nemen aan de samenleving, zoals is verwoord in de moderne definitie van Huber: "Gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Dit wordt 'positieve gezondheid' genoemd. Het impliceert dat GGD IJsselland zich in de komende jaren veel meer zal richten op samenwerking met partijen op andere beleidsterreinen en zal zoeken naar het creëren van meerwaarde van haar inspanningen juist ook in verhouding tot andere beleidsdoelen

Samenwerking vraagt over en weer een geaccepteerde en gedeelde opvatting (bestuurlijk en ambtelijk) over de rollen die GGD IJsselland vervult. Uitgangspunt hierbij is het principe 'vernieuwing vanuit de basistaken'. GGD IJsselland is uitvoerder van de wettelijke basistaken, signaleert en monitort ontwikkelingen in de Publieke Gezondheid, adviseert haar gemeenten op basis van deskundigheid en legt voor gemeenten verbindingen ten behoeve van de dossiers 'eerstelijnszorg en sociaal domein' en 'overlast als gevolg van ambulantisering GGZ'. Deze onderwerpen worden actief opgepakt (prioriteit). Ook voor andere dossiers bewaakt de GGD kansen die zich voor gemeenten aandienen en stelt het al of niet gezamenlijk oppakken zo nodig aan de orde.

Om deze rollen goed te kunnen vervullen wordt gewerkt vanuit een visie op lokaal nabij zijn door de GGD, worden heldere financiële afspraken met gemeenten gemaakt, en wordt gewerkt op basis van de onderscheiden criteria aan onderwerpen/dossiers waarin de GGD als onafhankelijk adviseur optreedt.

Om haar taak goed uit te kunnen voeren heeft GGD IJsselland haar signalerings- en adviesfunctie op orde. De GGD wil als 'uitkijktoren' voor nieuwe ontwikkelingen voor gemeenten optreden. Dit is een wezenlijk onderdeel van het vervullen van de rol van vertrouwde adviseur. GGD IJsselland monitort relevante ontwikkelingen in de publieke gezondheid en gebruikt informatie uit onder meer haar eigen registraties. GGD IJsselland is in staat om van data naar informatie te komen, waarbij vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd.

GGD IJsselland is goed in haar adviesfunctie. Naast competente medewerkers is daarvoor is een goede positie in relevante beleidsnetwerken van belang. De inhoudelijke deskundigheid blijft (vanzelfsprekend) op orde.

3.1.4 Wat doen we er voor?

Strategische koers

De geschetste hoofdlijnen van deze programmalijn worden uitgewerkt in concrete doelen en activiteiten om tot realisatie te komen. Deze vormen de basis voor het jaarplan van de GGD voor 2017 en voor de teamplannen van de verschillende teams en afdelingen binnen GGD IJsselland. In de Voorjaarsberap 2017 komen de concrete doelen en activiteiten terug.

Aandachtspunten voor 2016 voor de programmalijn 'De GGD is onze vertrouwde adviseur' zijn (o.a.):

- Versterken van competenties van medewerkers en het optimaal benutten van de kennis- en adviesvaardigheden van medewerkers, o.a. met aandacht voor bestuurlijke sensitiviteit
- Versterken van het netwerk met gemeenten en ketenpartners
- Invullen van preventie in de context van de nieuwe opvatting van gezondheid: positieve gezondheid (vergroten van het vermogen van mensen om zich aan te passen aan en regie te voeren over de uitdagingen van het leven).

Het 'reguliere werk'

De ambities in de bestuursagenda geven accenten voor de dienstverlening van GGD IJsselland in de betreffende jaren, meer 'het hoe'. Binnen de afdelingen gaat 'het gewone werk' (de basistaken van GGD IJsselland) uiteraard door. Een kort overzicht.

De GGD levert **Jeugdgezondheidszorg** (JGZ) aan kinderen/jongeren tot het 18e jaar. Jeugdgezondheidszorg richt zich op het gezond en veilig opgroeien van kinderen tot evenwichtige volwassenen. Opgroeiende kinderen hebben vaak een hoog risico op ontwikkelingsstoornissen en -problemen. Als dit soort problemen zich voordoen, dan is het belangrijk om er zo vroeg mogelijk bij te zijn. Medewerkers van de afdeling JGZ letten op de lichamelijke en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Door preventief onderzoek te doen, kunnen mogelijke problemen vroeg worden gesignaleerd. Vroegtijdig ingrijpen kan voorkomen dat de problemen verergeren. Daarnaast maken medewerkers van de afdeling JGZ deel uit van vele netwerken om risicokinderen in beeld te krijgen en te houden.

De context waarbinnen JGZ opereert is sterk in beweging. De herziening van het (landelijke) basispakket voor JGZ en de decentralisaties in het sociaal domein - in het bijzonder de transitie in de jeugdzorg - zijn belangrijke en ingrijpende veranderingen. GGD IJsselland zal zich ook bij de uitvoering van de JGZ blijven aanpassen aan steeds wijzigende omstandigheden, in nauwe afstemming met haar opdrachtgevers: de gemeenten. Dit zal zijn neerslag krijgen in de taken van de afdeling JGZ. Een belangrijke ontwikkeling hierin is het realiseren van een doorgaande lijn in de JGZ voor 0-18 jaar: het IJssellands werken 0-18. Deze krijgt vorm via het Masterplan JGZ.

Het doel van de **Infectieziektebestrijding** is het voorkómen van infectieziekten, het opsporen van infectieziekten en het voorkómen van verdere verspreiding. Voornaamste basis voor deze taak vormt de wet Publieke Gezondheid.

TBC-bestrijding is gericht op preventie, diagnostiek en behandeling van tuberculose, met name gericht op specifieke risicogroepen.

Ook preventie en curatie van Seksueel Overdraagbare Aandoeningen (SOA) krijgt gericht aandacht. Er

zijn wekelijks spreekuren voor opsporing en behandeling van seksueel overdraagbare aandoeningen en aanvullende seksuele hulpverlening. Hier kunnen cliënten (anoniem) onderzoek, behandeling of een doorverwijzing krijgen.

De **Technische hygiënezorg** (THZ) is gericht op het voorkómen van infectieziekten als gevolg van het verspreiden van micro-organismen. Deze zorg is noodzakelijk daar waar veel mensen van collectieve voorzieningen gebruikmaken en waarbij er een verhoogd risico is op overdracht van micro-organismen en/of sprake is van een verminderde weerstand (denk aan scholen en centra voor dak- en thuislozen, maar ook prostitutiebedrijven en tattoo- en piercingshops (aanvullende activiteiten)).

De **Inspecties voor Kinderopvang** vloeien voort uit de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuters-peelzalen. De GGD-inspecteurs voor de kinderopvang zien toe op de naleving van de eisen die deze wet stelt aan kindercentra, op o.a. het gebied van de kwaliteit van de opvang (zowel materieel als ten aanzien van het pedagogisch klimaat).

Milieu en gezondheid (ook wel: medische milieukunde) houdt zich bezig met de relatie tussen milieufactoren en de gezondheid. Centraal staan vragen over of een bepaalde milieuverontreiniging in lucht, water, bodem, binnenmilieu of voeding effecten op de gezondheid kan hebben. Maar ook of ziekten of klachten veroorzaakt kunnen zijn door een milieufactor (chemische, fysische en biologische factoren).

De **Forensische geneeskunde** omvat het verrichten van lijkschouwingen; onderzoek en rapportage aan de officier van justitie inzake gevallen van euthanasie en niet-natuurlijke dood; medisch-technisch onderzoek en rapportage inzake letsels, geweld en zedendelicten voor politie en justitie; alsmede medische arrestantenzorg voor de politie. De forensisch geneeskundige taken worden uitgevoerd in een 7 x 24 uren beschikbaarheidssdienst.

Onder de **Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)** vallen alle geestelijke gezondheidszorg-activiteiten die worden uitgevoerd zonder dat er een individuele hulpvraag achter zit. Hierbij is sprake van een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor kwetsbare personen of groepen die niet zelfstandig gebruikmaken van de beschikbare reguliere voorzieningen. Vaak is bij de kwetsbare groep sprake van meervoudige en complexe problematiek. Denk bijvoorbeeld aan mensen met psychiatrische en/of verslavingsproblemen, die soms ook een zwervend bestaan op straat leiden en overlast veroorzaken in de omgeving, maar ook aan sociaal isolement, verwaarlozing en vervuiling. Een situatie die ook lang verborgen en onbekend blijft bij hulpverleners is mishandeling en huiselijk geweld. Uit angst voor de dader durven slachtoffers en hun omgeving vaak geen beroep op de hulpverlening te doen.

Gemeenten, GGD'en en instellingen voor Geestelijke Gezondheidszorg zijn door de wetgever aangewezen als verantwoordelijken met zorgplicht en taken op het terrein van de OGGZ. De individuele hulpverlening ligt vooral op het terrein van de aanbieders van Geestelijke Gezondheidszorg. De GGD is samen met de partners in de OGGZ verantwoordelijk voor de preventie en zorg voor groepen mensen met een verhoogd risico. Het betreft signalering, screening, casefinding en beleidsadvisering. Op collectief niveau speelt de GGD een rol ten aanzien van gezondheidsbevorderende en -beschermende activiteiten.

Faciliteren van de uitvoering van de **gemeentelijke vangnetfunctie** voor groepen die tussen wal en schip dreigen te vallen wordt voor de Centrumgemeente Zwolle uitgevoerd; taken die niet door de reguliere gezondheidszorg en welzijnsorganisaties worden uitgevoerd, maar waar toch behoefte aan bestaat en waar een publieke/gemeentelijke verantwoordelijkheid voor bestaat.

GGZ-cliënten die in aanmerking willen komen voor **Beschermd wonen** kunnen daarvoor (sinds 2015)

een aanvraag doen bij GGD IJsselland. Dat geldt ook voor hulpverlenende instanties die menen dat hun cliënt in aanmerking komt voor zo'n plek.

Ook de **indicering voor maatschappelijke opvang en voor ambulante begeleiding door aanbieders van maatschappelijke opvang** wordt door GGD IJsselland gedaan.

Het beoordelen of een cliënt in aanmerking komt voor deze zgn. 'maatwerkvoorzieningen' zal vaak gebeuren in samenspraak tussen de GGD-medewerkers en sociale wijkteams, gebiedsteams etc..

GGD IJsselland voert dit onderdeel uit voor de centrumgemeente Zwolle ten behoeve van de gemeenten Zwolle, Steenwijkerland, Kampen, Zwartewaterland, Staphorst, Dalfsen, Hardenberg, Ommen (en Hattem). De overige gemeenten vallen onder de centrumgemeente Deventer.

Het team Centrale Toegang bewaakt tevens de doorstroom en uitstroom voor voorzieningen in de keten van maatschappelijke opvang.

Beleidsontwikkeling en –advisering richt zich op gemeenten of ketenpartners. Dit kan betrekking hebben op verschillende beleidsdomeinen (bijvoorbeeld JGZ en OGGZ), verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld dak- en thuislozen en ouderen) of op specifieke thema's binnen het lokaal gezondheidsbeleid (bijvoorbeeld alcoholmatiging, weerbaarheid en seksualiteit). De GGD verbindt en bundelt kennis en expertise van binnen en buiten de GGD en maakt deze toegankelijk voor gemeenten en andere partijen (o.a. via gemeentepagina's op de website van GGD IJsselland). De werkwijze is gericht op innovatie; er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en beschikbare theoretische kaders en modellen.

Het stakeholdermanagement van GGD IJsselland is hierbij een belangrijke werkwijze.

Door middel van signalering, monitoring en **Epidemiologisch onderzoek** wordt de gezondheid van inwoners in beeld gebracht. Dit geldt ook voor factoren die met deze gezondheid samenhangen, zoals leefstijl, zorg en fysieke en sociale omgeving. De GGD verzamelt deze gegevens met behulp van gezondheidsmonitoren en andere vormen van onderzoek. De resultaten vormen input voor gemeentelijk beleid en aan projecten en interventies. Signalering en monitoring vinden standaard en continu plaats. Onderzoek wordt veelal in opdracht gedaan. Onderzoeksgegevens zijn voor iedereen toegankelijk gemaakt in de Gezondheidsatlas, een web-applicatie, die gedurende het jaar up-to-date wordt gehouden.

Gezondheidsbevordering heeft tot doel burgers in staat te stellen om de eigen gezondheid te bevorderen. Het accent ligt hierbij op het beïnvloeden van kennis, houding en gedrag, het versterken van sociale steunstructuren en het creëren van een gezonde leefomgeving.

Onderstaand overzicht geeft een indruk van de omvang van taken die GGD IJsselland uitvoert

Dienstverlening GGD IJsselland 2015 in cijfers (Bron: Kerngegevens GGD IJsselland 2015)

Onderdeel	Aantallen
Jeugdgezondheidszorg	In beeld 0-4 jarigen (98,8%) 22.247
	In beeld 4-19 jarigen (97,1 %) 89.449
	Extra contacten 0-4 jarigen 5.418
	Extra contacten 4-19 jarigen 4.274
Inspecties Kinderopvang	Inspecties kinderdagverblijven 409
	Inspecties buitenschoolse opvang 360
	Inspecties peuterspeelzalen 64
	Inspecties gastouderbureaus 31
	Inspecties gastouders (423 nieuw, 100 steekproef) 523
Technische Hygiëne Zorg	Alle basisscholen worden eens per vier jaar bezocht
	Inspecties tatoeage- en piercingshops 21
Milieu en Gezondheid	Adviezen aan en onderzoek voor gemeenten, instellingen en burgers over o.a. binnenmilieu, hinder door stank, geluid en stof, bodemverontreiniging en sanering van asbest, nazorg bij rampen en crises 166
Forensische geneeskunde	Lijkschouwingen 367
	Letselrapportages 309
	Arrestantenzorg: Medische zorg bij bezoek 912
	Telefonisch zorgadvies 599
Infectieziektebestrijding	Meldingen van meldingsplichtige ziektes (en vervolgens bron- en contactonderzoek) 304
	Meldingen van uitbraken diarree, luchtweginfecties of huidinfecties 48
	Telefonische vragen over infectieziekten 784
Seksuele gezondheid	Consulten seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) 2.643
	Gevonden soa (vindpercentage = 21,1 %) 558
Reizigerszorg	Consulten (5.721 eerste consulten en 3.116 vervolconsulten) 8.837
Tuberculose	Consulten 673
	Patiënten 11
Psychosociale hulpverlening	Inzet 24
Beleid	Advies aan gemeenten over bijvoorbeeld lokaal gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, Wmo, en de ontwikkelingen in het brede sociale domein
Maatschappelijke zorg (bemoeizorg)	Meldingen team Bemoeizorg 186
	Meldingen team Zwerfjongeren 65
	Meldingen team Vervuilde huishoudens 65
	Meldingen team Bemoeizorg jeugd 28
Centrale Toegang	Instroom maatschappelijke opvang 360
	Aanvragen beschermd wonen 365
	Aanvragen ambulante begeleiding 98

N.b. De cijfers voor 2017 zullen hier voor met name de JGZ en de Inspecties Kinderopvang van af gaan wijken door nieuwe (beleids-)ontwikkelingen.

3.1.5 Wat gaat het kosten?

Omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017	meerjarenbegroting(x1000)		2020
Lasten:						
Exploitatielasten	4.741	4.777	5.021	5.122	5.224	5.329
Kapitaallasten	164	143	141	144	147	150
Kostenplaatsen	15.808	15.865	15.740	16.055	16.376	16.704
Totaal lasten	20.713	20.785	20.902	21.321	21.747	22.182
Baten:						
Gemeentelijke bijdrage	6.736	7.114	7.213	7.358	7.505	7.655
Financiering o.b.v. DVO	8.248	8.051	8.220	8.384	8.552	8.723
Rijksbijdragen	1.656	1.654	1.597	1.629	1.662	1.695
Financiering via klanttarief	1.794	1.718	1.648	1.682	1.716	1.750
Projectfinanciering	1.777	1.848	1.572	1.604	1.636	1.669
Overige financiering	980	399	652	665	678	692
Totaal baten	21.190	20.785	20.902	21.322	21.748	22.183

* rekeningcijfers 2015 voorlopig

3.2 Programma Service en samenwerking

Programma:	Service en Samenwerking	
Portefeuillehouder:	E.W. Anker	
Programmamanager:	N.A.M. Rigter (secretaris/directeur Publieke Gezondheid)	
Afdelingen/manager:	Bestuursbureau	J. Roorda (tevens directiesecretaris)

3.2.1 Inleiding

Het programma Service en Samenwerking is ondersteunend ten behoeve van het programma Gezondheid. Het programma richt zich op het bestuur en op het bestuursproces van de GGD. Daarbij zijn van belang:

- Voorbereiding van bestuurlijke overleg (vergaderingen Dagelijks Bestuur en het Overleg Publieke gezondheid, inclusief ambtelijke voorbereiding),
- Invulling van de kaderstellende en controlerende rol van het Algemeen Bestuur,
- Uitvoering van de besluiten van het Algemeen- en het Dagelijks Bestuur,
- Communicatie met de gemeenten, op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

3.2.2 Waar staan we voor?

De doelstelling van het programma Service en Samenwerking is het optimaliseren van de kwaliteit en het rendement van de samenwerking tussen en met gemeenten.

Wat willen we bereiken?

Ook voor het programma Service en Samenwerking is de bestuursagenda 'Vernieuwen vanuit basistaken' leidend, daarbij gaat het vooral om:

Ambitie 2 Modernisering van de Governance.

Modernisering van de Governance gaat over: inhoudelijke meerwaarde, stevige relatie met gemeenten, financiële control en juridische onderbouwing. Deze elementen zijn uitgewerkt in onderstaande programmalijn.

Inhoudelijke meerwaarde

Voor de inhoudelijke samenwerking vormt de programmalijn "GGD als vertrouwde adviseur" (ambitie 1) de basis. Bij de uitvoering van werkzaamheden vormt het ambtelijk-bestuurlijk samenspel in de vorm van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap een belangrijke dimensie. Een goede opdrachtgever is betrokken en stelt de opdrachtnemer in staat om zijn werk goed te doen. Een goede opdrachtnemer ondersteunt de opdrachtgever in het formuleren en aanscherpen van de opdracht en levert wat wordt gevraagd.

Stevige bestuurlijke relatie

Bestuurlijke betrokkenheid is een belangrijk onderdeel van een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie. Bestuurders voelen zich eigenaar van GGD IJsselland en kunnen de taak, rol en opdracht van de

GGD uitdragen. Omgekeerd betekent bestuurlijke betrokkenheid ook dat GGD IJsselland meerwaarde biedt en ondersteunend is voor bestuurders in gemeenten bij de opgaven waar zij voor staan.

Een stevige bestuurlijke samenwerkingsrelatie is gebaseerd op vertrouwen. Dit wordt in de eerste plaats gevormd doordat resultaten op orde zijn, de GGD deskundig op inhoud is en bestuurlijk sensitief is (door tijdig te leveren, een pro-actieve houding aan te nemen en voldoende dichtbij gemeenten te staan) en niet in de laatste plaats doordat de GGD gemakkelijk aanspreekbaar is door een goed georganiseerd stakeholder management.

Ook herkenbaarheid en zichtbaarheid dragen bij aan een goede bestuurlijke samenwerkingsrelatie: enerzijds door het geaccepteerde en gedeelde verhaal van GGD IJsselland (waar zijn we van en wat zijn onze rollen) en anderzijds door het waarmaken/laten zien wat GGD IJsselland is en betekent.

Financiering en control

Transparantie in financiën en control draagt bij aan vertrouwen en stelt gemeenten in staat om op hoofdlijnen te sturen. Transparante sturing van financiering vraagt om financiële afspraken die voor gemeenten inzichtelijk en functioneel zijn (trekkingsrecht, inhoud basispakket, slimme beschikkingen). De GGD zorgt er voor dat de financieringssysteem ondersteunend is aan haar adviesrol door passende afspraken met gemeenten.

Het financieel beheer moet vooral ondersteunend zijn aan het handelen van medewerkers. Zij geven in de praktijk vorm aan de dienstverlening binnen de afgesproken financiële kaders.

Juridische afspraken

De gemeenschappelijke regeling vormt het kader dat effectieve sturing en besturing (Governance) mogelijk moet maken. Binnen deze formele kaders worden praktische afspraken gemaakt om de goede samenwerking vorm te geven en om financieel op orde te zijn en te blijven.

Dit leidt tot borging van de bestuurlijke gedachtelijn en een constructief-kritisch bestuurlijk-ambtelijk samenspel binnen de GGD.

De governance van de GGD moet meer faciliterend worden voor de rollen die de GGD heeft. Dat vraagt om een stevige moderniseringsslag, waarin de bestuurlijke gedachte lijn en het noodzakelijke constructief-kritische samenspel tussen GGD en gemeenten (bestuurlijk en ambtelijk) wordt gevormd. Met name in de verbinding van de verschillende GGD-taken schuilt de meerwaarde voor gemeenten. Vanuit een duidelijk governance-concept moderniseert GGD IJsselland de huidige gemeenschappelijke regeling in zijn structuur en werkwijze.

3.2.3 Wat doen we ervoor?

Om de geschetste hoofdlijnen voor deze programmalijn te realiseren zijn/worden deze uitgewerkt in concrete doelen en activiteiten. Deze vormen de basis voor het jaarplan van de GGD voor 2015 - 2017 en voor de teamplannen van de verschillende teams en afdelingen binnen GGD IJsselland. De doelen en activiteiten voor deze jaren worden integraal opgenomen in de Voorjaarsberaap van de betreffende jaren.

Aandachtspunten voor 2016 zijn o.a.:

- 'Verhaal' van de GGD implementeren in gemeente(raden): laten zien wat GGD IJsselland doet en waarom het voor gemeenten relevant is.
- Voltooien van het werk van de werkgroepen Financieel en Governance en het implementeren van de adviezen.
- Vernieuwen van het productenboek.
- Ontwerpen van model met trekkingsrechten, waarbij gemeenten 'recht' hebben op een vast deel adviescapaciteit zonder hiervoor apart te hoeven betalen.

3.2.4 Wat gaat het kosten?

Omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017	meerjarenbegroting(x1000)		
				2018	2019	2020
Lasten:						
Exploitatielasten	90	94	94	97	99	101
Kostenplaatsen	1.313	1.349	1.269	1.295	1.321	1.347
Totaal lasten	1.403	1.444	1.363	1.392	1.420	1.448
Baten:						
Gemeentelijke bijdrage	1.363	1.378	1.467	1.497	1.527	1.557
Overige financiering	40	0	0	0	0	0
Totaal baten	1.403	1.378	1.467	1.497	1.527	1.557

* rekeningcijfers 2015 voorlopig

4. Financiële begroting

4.1 Begroting van baten en lasten GGD IJsselland

In dit onderdeel zijn de totale baten en lasten van GGD IJsselland verwerkt. Dit betreft het totaal van de afzonderlijke programmabegrotingen en het overzicht van algemene lasten en dekkingsmiddelen.

Financiële begroting (bedragen in Euro x 1000)

	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Lasten:			
Exploitatielasten	6.638	4.871	5.115
Kapitaallasten	164	143	141
Kostenplaatsen	17.121	17.214	17.009
Algemene lasten:			
Onvoorzien	-10	69	130
Reserveringen	630	50	50
Saldo gewone dienst	585		
totaal lasten	25.127	22.347	22.444
Baten:			
Gemeentelijke bijdrage	8.099	8.492	8.680
Financiering o.b.v. DVO	8.248	8.051	8.220
Rijksbijdragen	1.656	1.654	1.597
Financiering via klanttarief	1.794	1.718	1.648
Projectfinanciering	1.777	1.848	1.572
Overige financiering	3.554	584	728
totaal baten	25.127	22.347	22.444

* rekeningcijfers 2015 voorlopig

4.2 Toelichting op de financiële begroting

In deze paragraaf worden de afwijkingen in de begroting 2017 ten opzichte van de begroting 2016 toegelicht. In de begroting worden structurele lasten en baten geraamd. Incidentele budgetten worden in de loop van het exploitatiejaar middels een begrotingswijziging toegevoegd.

Ten opzichte van 2016 neemt het volume van de begroting 2017 met € 47 duizend toe. Deze toename is een saldo van loon- en prijsindexering en diverse (kleinere) bijstellingen van de begroting.

Jeugdgezondheidszorg 0 – 18;

Op het moment van opmaken van de begroting 2017 was nog geen besluit genomen over de verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage JGZ 0 – 18 en de aanpassing van het activiteitenpakket voor JGZ 0 – 18. De gemeentelijke bijdragen JGZ zijn in de begroting 2017 nog op basis van de bestaande systematiek verwerkt. Dit betekent dat de bijdrage per gemeente voor het deel 4-18 JGZ nog is gebaseerd op inwonertal (via de algemene inwonerbijdrage) en de bijdragen voor 0 – 4 JGZ zijn gebaseerd op basis van de bestaande DVO's.

Sinds de najaarsbestuursrapportage 2015 wordt met betrekking tot de activiteiten JGZ integraal verantwoording afgelegd voor het gehele takenpakket 0 – 18 JGZ. Door de ontwikkeling die deze afdeling doormaakt is het niet meer mogelijk om op basis van de verschillende financieringsstromen verantwoording over de kosten af te leggen. In de begroting 2017 zijn de exploitatiekosten integraal geraamd voor JGZ 0 – 18. In voorgaande begrotingen waren deze nog op 3 afzonderlijke plekken in de administratie geraamd. De geraamde (kosten) budgetten zijn nu gebaseerd op de concept-begroting JGZ 0 – 18. De integratie is aan de lastenkant inmiddels verwerkt.

Na vaststelling van de verdeelsleutel is het volgende van belang met betrekking tot de vertaling van de voorstellen met betrekking tot de nieuwe financiering van de JGZ in de definitieve bijdrage 0 – 18 JGZ voor het jaar 2017:

Voor de voorstellen over de nieuwe financiering van JGZ is gebruik gemaakt van de ramingen 2016. Voor de begroting 2017 zijn deze cijfers geïndexeerd op basis van de uitgangspunten die in de kaderbrief voor de begroting 2017 zijn vastgelegd. De aanpassingen aan de batenkant zijn deels nog (o.a JGZ 0-4) gebaseerd op de bestaande DVO's. De indexeringen uit de onderliggende ondernemingsplannen daarvan lopen niet in de pas met de indexeringen zoals die nu in de begroting 2017 zijn toegepast. De afwijking betreft met name de ontwikkeling van de salarissen. In het ondernemingsplan van de JGZ Carinova deel is uitgegaan van 1% stijging per jaar terwijl de stijging over 2 jaar 3% bedraagt. Om aansluiting te behouden met de bestaande DVO's is de afwijking in de indexering in een stelpost (€ 33 duizend) verwerkt in het programma gezondheid, die uiteindelijk in de nieuwe bijdrage JGZ 0 - 18 nog moet worden verwerkt. De bijdragen JGZ in de begroting 2017 zijn derhalve voorlopig en worden op basis van de definitieve besluitvorming hierover achteraf aangepast, via een begrotingswijziging in de loop van 2016. Door de aanpassing wijzigt het volume van de begroting niet maar verandert alleen de samenstelling van de batenkant.

Renovatie kantoorgebouw;

In de begroting 2017 is de nieuwe exploitatie van het gerenoveerde kantoorgebouw aan de Zeven Alleetjes verwerkt. Uitgangspunt voor de renovatie is dat de investering binnen de bestaande financiële kaders kon worden gerealiseerd. Op basis van de huidige inzichten kan aan dit uitgangspunt worden voldaan. Verwerking van de nieuwe exploitatie betekent een wijziging in de samenstelling van lasten en baten met betrekking tot de exploitatie van het gebouw. Administratief wordt alleen het saldo van de exploitatie van het gebouw in de programmabegroting doorberekend in de post "kostenplaatsen" in de programmabegroting. Voor de geraamde budgetten in de programma-begroting heeft dit dus geen gevolgen omdat het saldo ten opzichte van de oude situatie niet is gewijzigd (= uitgangspunt voor de renovatie).

4.3 Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Algemene lasten en dekkingsmiddelen (bedragen in Euro x 1000)

Omschrijving	rekening 2015	begroting 2016	begroting 2017	meerjarenbegroting(x1000)		
				2018	2019	2020
Lasten:						
Projecten	1.728					
overige	78					
Onvoorzien	-10	69	130	133	136	138
Reserveringen	630	50	50	51	52	53
Totaal lasten	2.426	119	180	184	188	191
Baten:						
Projecten	1.253					
Overige	564	184	76	78	80	81
Reserveringen	716					
Totaal baten	2.534	184	76	78	80	81

* rekeningcijfers 2015 voorlopig

4.4 Toelichting Algemene lasten en dekkingsmiddelen

Lasten

- Voor de begroting 2017 bedraagt de volumetoename in de post onvoorzien in totaal € 61.000. Deze toename is een gevolg van de indexering van de prijzen van in totaal € 11 duizend en verwerking van een stelpost van € 50.000 voor dekking van de gestegen pensioenpremie met ingang van 1 april 2016.
- De post reserveringen lijkt ten opzicht van 2016 ongewijzigd. In de begroting 2016 betrof dit nog een reservering met betrekking tot maatwerk JGZ. Deze reservering is afgeraamd tot € 0, vanwege de structurele integratie van maatwerk in de exploitatiebegroting van JGZ. In de begroting 2017 is voor hetzelfde bedrag een storting in de reserve groot onderhoud gebouw opgenomen. Deze storting is gebaseerd op de nieuwe exploitatiebegroting van het kantoorgebouw na renovatie.

Baten

- In 2012 is een organisatieverandering doorgevoerd. Voor de kosten van deze organisatiewijziging is indertijd afgesproken dat deze via ombuigingen binnen de GGD begroting zullen worden afgedekt. Dit is inmiddels voor een bedrag van € 110.000 structureel gerealiseerd. Voor het nog openstaande bedrag van € 60.000 zal dit per 2017 structureel worden gerealiseerd.
- De overige baten betreft bespaarde rente op reserves.

4.5 Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Gemeentelijke bijdrage 2016	€ 8.492.460,-
1. Ontwikkeling loonkosten	€ 112.833,-
Dit betreft de mutatie in de salarissen voor zover die doorwerken in de gemeentelijke bijdrage. Met betrekking tot aanvullende taken wordt de verhoging van de salarissen gecompenseerd door hogere inkomsten uit exploitatie.	
2. Ontwikkeling pensioenpremie	€ 50.000
3. Prijsindex\ overige	€ 24.458,-
Totaal mutaties gemeentelijke bijdrage 2017	€ 187.291,-
Per saldo bijdrage 2017	€ 8.679.751,-

4.6 Toelichting gemeentelijke bijdrage 2017

Ontwikkeling loonkosten.

De salarissen en sociale lasten zijn geïndexeerd met 1,9% conform de uitgangspunten in de kaderbrief. De ontwikkeling van de loonkosten zijn nader toegelicht in paragraaf 2.2, Indexering (blz. 10). Daarnaast werkt de stelpost voor dekking van de stijging van de pensioenpremie ook door in de gemeentelijke bijdrage.

Prijsindex / Overige

De mutatie in de gemeentelijke bijdrage betreft voornamelijk de indexering van de prijzen.

4.7 Kanttekeningen

Jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar

In de begroting 2017 zijn de exploitatiekosten integraal geraamd voor JGZ 0 – 18. In voorgaande begrotingen werden deze nog als drie afzonderlijke onderdelen verwerkt: JGZ 4-18, JGZ 0-4 en maatwerk JGZ.. De geraamde (kosten) budgetten zijn nu gebaseerd op de concept-begroting JGZ 0 – 18. De integratie is daarmee aan de lastenkant inmiddels verwerkt.

Op het moment van opmaken van de begroting 2017 was nog geen besluit genomen over de verdeling van de kosten JGZ in de gemeentelijke bijdrage JGZ 0 – 18 en de aanpassing van het activiteitenpakket voor JGZ 0 – 18. De gemeentelijke bijdragen JGZ zijn in de begroting 2017 nog op basis van de bestaande systematiek verwerkt. Dit betekent dat de bijdrage per gemeente voor het deel 4-18 JGZ nog is gebaseerd op inwonertal en de bijdragen voor 0 – 4 JGZ zijn aangepast op basis van de bestaande DVO's. en het Maatwerk op basis van de meerjarige subsidies. Na afronding van de besluitvorming over de nieuwe verdeelsystematiek zal dit in een begrotingswijziging in de begroting worden aangepast.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 moeten overheden vennootschapsbelasting betalen over de winst die met ondernemingsactiviteiten worden behaald. Dit is in lijn met de Wet markt en overheid, waarbij het uitgangspunt is dat

een publiek orgaan geen voordelen mag hebben in het vrije economische verkeer. Medio 2015 heeft de parlementaire behandeling van dit voorstel plaatsgevonden. De nieuwe wetgeving kan betekenen dat dienstverlening (zoals detacheringen) moeten worden aangepast om een nieuwe heffing te voorkomen. Ook is het mogelijk dat administratieve lasten toenemen om een winstrekening te kunnen maken. Er bestaat nog veel onduidelijkheid over de gevolgen van deze wet voor GGD'en. Samen met de landelijke brancheorganisatie GGD GHOR Nederland worden de gevolgen in kaart gebracht.

Publieke gezondheid Asielzoekers

De toestroom van vluchtelingen betekent ook meer inzet van de GGD om preventieve zorg aan deze groep te leveren. Zolang vluchtelingen door het COA worden opgevangen wordt de dienstverlening in principe via een contract met het COA gefinancierd. De zorg voor statushouders die zich in gemeenten vestigen worden via de inwonerbijdrage gefinancierd. Gezien de huidige ontwikkelingen mag worden verwacht dat de kosten onvoorspelbaar toenemen. Voor de langere termijn kan ook worden voorzien dat de zorgvraag weer gaat afnemen, waardoor wachtgeldverplichtingen gaan ontstaan.

GGD IJsselland heeft de afgelopen jaren een bestemmingsreserve opgebouwd om schommelingen in deze zorgvraag te kunnen opvangen. Er zijn in principe vooralsnog voldoende middelen beschikbaar om extra inzet te bekostigen en ook om aan wachtgeldverplichtingen te kunnen voldoen wanneer de vraag weer afneemt.

Risico's voormalige regio IJssel-Vecht

Het regionaal team Recreatie en Toerisme is per 1 januari 2012 opgeheven, waarbij de betrokken medewerkers –onder voorwaarden- een arbeidsovereenkomst hebben gesloten met Marketing Oost met een zekere terugkeergarantie bij de GGD als rechtsopvolger van de regio IJssel Vecht. De bovenformatie die hierdoor is ontstaan is nog niet opgelost. Op basis van de gemaakte afspraken tussen GGD en de medewerker alsmede de huidige rechtspositieregeling is het totale risico berekend op € 158 duizend (vanaf 2014). In het bestuur is de afspraak gemaakt (Algemeen Bestuur oktober 2014) dat dit risico wordt verrekend met de betrokken gemeenten die destijds bijdroegen aan de taak Recreatie en Toerisme in de regio IJssel-Vecht. Tot en met 2015 is hiervan ruim € 107 duizend afgewikkeld waardoor nog een risico van per saldo € 51 duizend resteert,

Toelichting individueel keuzebudget

In 2016 is een reservering gedaan van € 420.000 vanwege de invoering van het Individueel Keuzebudget in 2017 (conform de richtlijnen uit het BBV en zoals gerapporteerd in de Bestuursrapportage voorjaar 2016). De uitgave van deze reservering vindt vanaf 2017 plaats, afhankelijk van de keuzen die medewerkers maken. Het betreft incidentele uitgaven, die derhalve niet in de programmabegroting worden verwerkt. Uiteraard wordt wel gerapporteerd over de benutting van deze reservering.

5. Paragrafen verplicht op grond van het BBV

5.1 Algemeen

De programmabegroting 2015 bevat de volgende (verplichte) paragrafen:

1. Weerstandsvermogen (en risico's)
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Treasury

5.2 Weerstandsvermogen en risico's

5.2.1 Algemene uitgangspunten

In deze paragraaf worden risico's van GGD IJsselland financieel vertaald en vervolgens afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om risico's af te kunnen dekken. Daarmee ontstaat inzicht in de weerstandsvermogen van GGD IJsselland. Het weerstandsvermogen van GGD IJsselland bestaat uit de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen in de vorm van voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de GGD beschikt om niet geraamde kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van het takenpakket.

Sinds 2013 is in de tarieven van de GGD een opslag verwerkt voor dekking van risico's. De risico-component in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die uit additionele taken (taken die de GGD op verzoek van gemeenten of andere klanten levert) kunnen voortvloeien. De risicoreserve vormt een versterking van de weerstandscapaciteit van GGD IJsselland.

5.2.2 Evaluatie weerstandscapaciteit

In december 2014 is de nota risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld. Hierbij is het volgende besloten:

- De huidige bandbreedte voor het weerstandsvermogen verhoudt zich tot de benodigde weerstandscapaciteit met een factor tussen 1 en 1,4.
- De benodigde weerstandscapaciteit wordt regelmatig opnieuw vastgesteld op basis van de risico's die de GGD loopt.
- Rapportage van het actuele risicoprofiel o.b.v. de nieuwe systematiek krijgt een plaats in de najaarsbestuursrapportage.
- De komende jaren zal het weerstandsvermogen met het rekeningresultaat worden versterkt tot het vereiste niveau.

In verschillende sessies van het MT GGD IJsselland in het eerste halfjaar van 2015 is gekomen tot een geactualiseerd risicoprofiel per augustus 2015. Op basis van het actuele risicoprofiel is de benodigde weerstandscapaciteit, uitgaande van de ratio 1 – 1,4 voor het weerstandsvermogen, minimaal € 482.000,- en maximaal € 674.800,-.

Op basis van de stand beschikbare weerstandscapaciteit eind 2015 komt de ratio voor het weerstandsvermogen op 1,15 uit en daarmee binnen de afgesproken norm. In de najaarsbestuursrapportage 2016 volgt een herziene raming voor de benodigde weerstandscapaciteit op basis van een integrale inventarisatie en actualisatie van risico's in het kader van risicomanagement. Hierbij zal expliciet aandacht worden besteed aan het fraude-risico-aspect. Vooralsnog is er geen aanleiding om de benodigde weerstandscapaciteit aan te passen. De belangrijkste risico's in 2017 (voor zover nu bekend) waarop deze inschatting is gebaseerd worden hieronder kort beschreven. Waarbij de netto verwachte impact gebaseerd is op de kwantificering van risico's peildatum augustus 2015.

5.2.3 Overzicht risico's 2017

Extra inzet van medewerkers bij uitbraak infectieziekte

Een uitbraak van een infectieziekte kan extra inzet van middelen van de GGD vergen waarmee in de begroting geen rekening is gehouden. Hierover zijn geen nadere afspraken met de deelnemende gemeenten gemaakt. De financiële omvang van het risico zal in beeld worden gebracht op basis van integrale inventarisatie in het kader van risicomanagement.

Risicocategorie: financieel

netto verwachte impact: € 82.000,-

Maatregelen & Ontwikkelingen: Infectieziektebestrijding heeft een personele formatie die voldoende is voor de dagelijkse taken. Bij een eventuele grote uitbraak van een infectieziekte is een sterk verhoogde personele inzet noodzakelijk. Naar verwachting vergoedt het Rijk een deel hiervan, maar de GGD zal in die situatie ook zelf extra kosten moeten maken.

Boventalligheid van personeel vanwege afnemende activiteiten

Dit risico is in de begroting 2017 sterk afgenomen. Het maatwerk JGZ is weliswaar nog op basis van de bestaande systematiek geraamd maar de verwachting is dat de bijdrage met betrekking tot maatwerk grotendeels in de reguliere gemeentelijke bijdrage JGZ 0 – 18 zal worden verwerkt. Hierdoor behoort dit risico tot het reguliere bedrijfsrisico van de GGD, dat gedekt moet worden met de algemene reserve.

De capaciteit projectmedewerkers in vaste dienst is verminderd met 2fte met een totaalbedrag van € 128 duizend. Het risico is hierdoor met ruim 30% afgenomen.

Risicocategorie: financieel

netto verwachte impact: € 250.000,-

Maatregelen & Ontwikkelingen: Sinds 2013 is in de tarieven van de GGD voor maatwerk en projecten een opslag verwerkt voor dekking van risico's i.v.m. het tijdelijke karakter van het werk. De risicocomponent in het tarief wordt gereserveerd voor dekking van eventuele frictiekosten die kunnen voortvloeien uit taken die de GGD op verzoek van gemeenten of andere klanten levert. Kosten als gevolg van dit risico komen ten laste van de bestemmingsreserve Maatwerk en projecten. Naast het continu acquireren voor nieuwe opdrachten, wordt gekeken naar de omvang van het personeelsbestand in relatie tot de werkzaamheden in een periode. Waar mogelijk worden vacatures ingevuld met tijdelijk personeel.

Afwikkelen verkoop vastgoed Zeven Alleetjes

In 2014 is besloten tot verkoop van een gedeelte van het kantorencomplex (bouwdelen AB en D) aan de Zeven Alleetjes aan de gemeente Zwolle. De feitelijke overdracht hiervan heeft in 2015 plaatsgevonden. Na de overdracht bleek bij de voorbereiding van de verbouwing dat de verkochte gebouwen meer asbest bevatten dan bij de overdracht was voorzien. Of er gevolgen zijn voor GGD IJsselland als verkopende partij is nog niet bekend.

Maatregelen & Ontwikkelingen:

Dit onderwerp wordt vertrouwelijk behandeld.

Faillissement van toeleveranciers

De GGD's vormen voor toeleveranciers een nichemarkt. Het aantal spelers is hierdoor op de meeste vlakken beperkt tot een aantal kleinere partijen. In de huidige economische situatie bestaat een reële kans dat een toeleverancier failliet gaat en eventuele vooruitbetaalde bedragen verloren gaan. Daarnaast zal bij het wegvallen van een toeleverancier gezocht moeten worden naar nieuwe oplossingen voor de dienstverlening met naar verwachting aanvullende kosten tot gevolg.

Risicocategorie: financieel

netto verwachte impact: € 150.000,-

Maatregelen & Ontwikkelingen: waar mogelijk wordt samenwerking gezocht met andere GGD'en om gezamenlijk diensten aan te besteden.

5.2.4 Financiële kengetallen 2017.

Met ingang van de programmabegroting 2017 worden financiële kengetallen opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten voortaan een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening. (In de begroting vanaf 2016, in de jaarrekening vanaf 2015).

De kengetallen betreffen: schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Voor een gemeenschappelijke regeling zijn deze niet allemaal van toepassing. Vermeld worden schuldquota geldleningen, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte. De kengetallen 2017 voor GGD IJsselland zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Kengetallen 2017	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Netto schuldquote	25%	31%	28%
Solvabiliteitsratio	16%	8%	13%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Toelichting:

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeenschappelijke regeling. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG- uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (100%) dit als voldoende kan worden bestempeld, dit is met 28% ruimschoots het geval bij GGD IJsselland.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft aan of we op lange termijn kunnen voldoen aan onze verplichtingen. De solvabiliteit wordt uitgedrukt in de verhouding tussen het eigen vermogen op de balans en het totale vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeenschappelijke regeling. Ten opzichte van de gemeenten, waarbij percentages van 30 – 40% normaal zijn, is de ratio van de GGD laag. Dit komt met name door de beperkte omvang van het eigen vermogen. Indirect ligt er een verband met de solvabiliteit van de deelnemende gemeenten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. De begroting van GGD IJsselland wordt ieder jaar sluitend opgesteld. Er is daarom geen sprake is van structurele ruimte in de exploitatie.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In het kader van deze paragraaf gaat het om de vaste activa waarvan de instandhouding structureel een substantieel beslag op de middelen legt. Buiten dit kader vallen de financiële activa en bedrijfsmiddelen, omdat die regelmatig worden vervangen. Door dit onderscheid komt in deze paragraaf alleen het onderhoud van het kantoorgebouw te Zwolle aan de orde.

Zoals bekend is het kantoorgebouw gedeeltelijk verkocht en wordt het C-gebouw geheel gerenoveerd. In totaal wordt voor ruim € 4 miljoen opnieuw geïnvesteerd. De huidige onderhoudsreserve is voor afwaardering van de boekwaarde ingezet.

In de begroting 2017 is de verwachte investering en de financiële consequenties verwerkt gebaseerd op de informatie uit de tussenrapportage van maart 2016.

5.4 Bedrijfsvoering

GGD IJsselland wordt voor haar bedrijfsvoering voor het grootste deel ondersteund door de afdeling bedrijfsvoering van Veiligheidsregio IJsselland. De (financiële) Basis voor de samenwerking vormt de 'Overeenkomst voor gemene rekening'. Daarin zijn voor de afzonderlijke kostenonderdelen die in de overeenkomst zijn benoemd verdelingspercentages berekend. De kosten binnen de gemene rekening worden gemiddeld voor 56 % toegerekend aan de Veiligheidsregio en voor 44 % aan de GGD. De bepalingen in de huidige overeenkomst zijn onveranderd toegepast voor het opstellen van de begroting 2017.

In 2017 zijn de drie eerste opbouwjaren van de eenheid Bedrijfsvoering voor Veiligheidsregio en GGD achter de rug. De jaren, die nodig waren om beide organisaties op een stabiele manier te ondersteunen. Na de fase van stabilisering volgt de fase waarin de eenheid Bedrijfsvoering steeds beter in staat is om antwoord te bieden op nieuwe ontwikkelingen en dus te groeien van een uitvoeringsgerichte naar een ontwikkelingsgerichte ondersteuning.

Bij de herziening van het formatieplan voor bedrijfsvoering, is voorzien dat na de opbouwfase sprake kan zijn van een reductie in de formatie. In 2017 wordt de formatie van de eenheid Bedrijfsvoering gereduceerd. Binnen de gemene rekening levert dit een bezuiniging op van € 135.000, Voor de GGD betekent dit een structurele bezuiniging van afgerond € 60.000, waarmee voldaan wordt aan de nog openstaande taakstelling.

5.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in 'derde rechtspersonen' waarmee GGD IJsselland een bestuurlijke **en** financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de GGD kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als de GGD bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen. Op het moment van

opstellen van de Programmabegroting 2017 is bekend dat GGD IJsselland in dit kader één relatie kent:

GGD GHOR Nederland (Vereniging voor Publieke Gezondheid en Veiligheid (PGV))

GGD/GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD'en en de GHOR. Vanuit GGD Nederland wordt, voor en in samenspraak met de GGD'en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD'en gedaan richting politiek en stakeholders. Daarnaast voert GGD Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD'en hun werkzaamheden kunnen verrichten.

Bestuurlijk en financieel belang

Het hoogste orgaan van GGD GHOR Nederland is de Raad van DPG'en. Hierin worden de 25 GGD'en en GHOR-bureaus vertegenwoordigd door hun Directeur Publieke Gezondheid (DPG). Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden van het algemeen bestuur. GGD IJsselland betaalt op jaarbasis een contributie aan GGD GHOR Nederland gebaseerd op een bijdrage per inwoner, voor 2015 bedroeg deze contributie € 58.000.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de afvaardiging van de Directeur Publieke Gezondheid van GGD IJsselland (tevens GHOR) in zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur.

5.6 Treasury

5.6.1 Inleiding

De paragraaf treasury is één van de voorgeschreven paragrafen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 13 van dit besluit schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven.

5.6.2 Algemene ontwikkelingen

De GGD kent een beperkt aantal investeringen. De ontwikkelingen beperken zich tot de renovatie en gedeeltelijke verkoop van het kantoorgebouw aan de Zeven Alleetjes te Zwolle. De verbouw wordt grotendeels gefinancierd uit de opbrengst van de verkoop van een gedeelte van het kantoorgebouw. De financieringsbehoefte van GGD IJsselland wordt steeds beoordeeld (zie ook 5.6.4); op termijn wordt verwacht dat consolidatie (afsluiten van een nieuwe aanvullende vaste geldlening) noodzakelijk zal zijn.

5.6.3 Risicomanagement

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Het bevat tevens de gegevens die op grond van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn w.o. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Renterisicobeheer

Voor het renterisicobeheer gelden de volgende criteria:
Conform de Wet FIDO wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.

De rente typische looptijd (periode waarvoor de rente vaststaat) en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting worden zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

De renterisiconorm beperkt het rente risico op de vaste schuld. Deze wettelijke norm bepaalt dat maximaal 20% van totale omvang van de begroting in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. In de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden zijn 2 modelstaten opgenomen om de risico's in beeld te brengen t.w.;

- Berekening kasgeldlimiet (Model A)
- Renterisiconorm (model B)

Berekening kasgeldlimiet en bepaling financieringspositie 2017

Berekening kasgeldlimiet 2017:

Omvang van de begroting 2017 € 22.394.330,- (=1)	€ 22.394.330
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage 8,20% (=2)	
Bedrag van de kasgeldlimiet (1x2)	€ 1.836.335

Bepaling financieringspositie 2017:		
Boekwaarde investeringen € 7.686.289,=		€ 8.022.446
Vaste financieringsmiddelen:		
Reserves en voorzieningen	-/-	€ 1.262.306
Langlopende geldleningen	-/-	€ 5.947.072
Tekort aan financieringsmiddelen		€ 813.067

Renterisiconorm

Door berekening van de renterisiconorm wordt inzicht verkregen in de omvang van de schuld waarover in enig jaar renterisico's worden gelopen. Omdat GGD IJsselland slechts 1 langlopende geldlening heeft afgesloten voor financiering van de huisvesting is alleen het risico i.v.m. herfinanciering als gevolg van renteaanpassingen van belang. In onderstaand overzicht wordt dit risico in beeld gebracht:

	2017	2018	2019	2020
1. Renteherzieningen	0	0	0	0
2. Betaalde aflossingen	214	221	228	236
3) Renterisico (1 + 2)	214	221	228	236
4) Renterisiconorm				
4a) Begrotingstotaal	€ 22.394	€ 22.846	€ 23.303	€ 23.769
4b) Het bij ministeriële regeling vastgestelde %	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (minimum drempel)	€ 4.470	€ 4.559	€ 4.650	€ 4.743
Toets renterisiconorm	€ 4.256	€ 4.338	€ 4.422	€ 4.507

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld per 1 januari 2017
(bedragen x € 1.000)

5.6.4 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De liquiditeitspositie wordt wekelijks opgemaakt. Op basis hiervan wordt de samenstelling van de financiering bepaald. Met betrekking tot de lasten wordt de liquiditeitspositie bepaald door de uitgaven t.b.v. de exploitatie en de investeringen. De exploitatie-uitgaven zijn min of meer gelijkmatig over het jaar verdeeld. GGD IJsselland heeft 1 langlopende geldlening afgesloten hoofdzakelijk voor financiering van de aankoop van het kantoorgebouw. De overige investeringen worden gefinancierd uit eigen vermogen. Door het beperkte aantal en omvang van de investeringen ontstaan slechts geringe schommelingen in de financieringsbehoefte. Met betrekking tot de baten wordt de liquiditeitspositie met name bepaald door de gemeentelijke bijdragen en de subsidies die in het kader van diverse projecten worden ontvangen.

De gemeentelijke bijdragen worden twee keer per jaar gefactureerd. Subsidies worden meestal vooraf beschikbaar gesteld. Gerelateerd aan een evenwichtige verdeling van de exploitatielasten over het jaar is hierdoor gedurende enkele maanden per jaar sprake van voorfinanciering.

5.6.5 Rentervisie

Voor 2016 is niet voorzien dat langlopende geldleningen zullen worden afgesloten of dat overtollige financieringsmiddelen gedurende een langere periode dan een jaar zullen worden uitgezet. Het ontwikkelen van een rentervisie m.b.t. financiering is derhalve niet zinvol. In de begroting 2017 wordt voor nieuwe te activeren kapitaaluitgaven uitgegaan van 4% rente. Voor de rente over de reserves en voorzieningen wordt uitgegaan van 1%. Voor het meerjarenperspectief worden deze percentages ook gehanteerd.

Voor het renteomslagpercentage voor 2017 wordt uitgegaan van 2,75%.

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht gemeentelijke bijdragen

Gemeente	aantal inw. begroting 2017 per 1-1-2016	Service&samen werking	Gezondheid begroting 2017	Totalen per gemeente begr. 2017
Dalfsen	27.913	79.084	390.478	469.562
Deventer	98.881	280.153	1.325.746	1.605.899
Hardenberg	59.697	169.135	848.456	1.017.591
Kampen	51.939	147.155	727.402	874.557
Olst-Wijhe	17.884	50.669	234.129	284.798
Ommen	17.681	50.094	247.734	297.829
Raalte	36.697	103.971	486.108	590.079
Staphorst	16.548	46.884	232.714	279.599
Steenwijkerland	43.329	122.761	621.173	743.934
Zwartewaterland	22.283	63.133	313.500	376.633
Zwolle	124.914	353.910	1.785.361	2.139.272
Totaal	517.766	1.466.950	7.212.800	8.679.751

Bijlage 2: Ontwikkeling gemeentelijke bijdragen

Gemeente	Aantal inw. begroting 2016 per 1-1-2015	aantal inw. begroting 2017 per 1-1-2016	Totalen per gemeente begr. 2016	Totalen per gemeente begr. 2017	saldo tov 2016	afwijking in %
Dalfsen	27.674	27.913	459.378	469.562	10.183	2,22%
Deventer	98.322	98.881	1.575.077	1.605.899	30.822	1,96%
Hardenberg	59.577	59.697	1.002.221	1.017.591	15.370	1,53%
Kampen	51.092	51.939	849.016	874.557	25.541	3,01%
Olst-Wijhe	17.770	17.884	279.145	284.798	5.653	2,03%
Ommen	17.361	17.681	288.615	297.829	9.213	3,19%
Raalte	36.519	36.697	579.344	590.079	10.735	1,85%
Staphorst	16.367	16.548	272.917	279.599	6.681	2,45%
Steenwijkerland	43.350	43.329	734.550	743.934	9.384	1,28%
Zwartewaterland	22.167	22.283	369.729	376.633	6.904	1,87%
Zwolle	123.159	124.914	2.082.468	2.139.272	56.804	2,73%
Totaal	513.358	517.766	8.492.460	8.679.751	187.291	2,21%

De verschillen in afwijking ten opzichte van 2016 worden veroorzaakt door ontwikkeling van het aantal inwoners ten opzichte van 2016

Bijlage 3: Overzicht personele sterkte

Organisatieonderdeel	formatie begroting 2016	mutaties	formatie begroting 2017
Programma Gezondheid	189,53	-1,17	188,36
Programma Service & Samenwerking	14,78	0,17	14,95
Totaal GGD IJsselland	204,31	-1,00	203,31

Specificatie mutaties personele sterkte:

Programma Gezondheid:

- Projectmedewerkers -2,00
- Divers AGZ budgettair-neutraal 0,83

Programma Service & Samenwerking:

- Divers bestuursbureau budgettair-neutraal 0,17

Per saldo mutatie -1,00

Verhouding van aantal medewerkers t.o.v. de formatie (uit jaarverslag 2015):

Afdeling	Aantal medewerkers ¹	Fte*
Directie	1	1,0
Kennis en Expertisecentrum (KEC)	18	13,84
Bestuursbureau	20	13,45
Maatschappelijke zorg (MZ/OGGZ)	7	6,23
Algemene Gezondheidszorg (AGZ)	55	38,74
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	220	129,27
Overig	1	1,0
Totaal	322	203,53

¹: Exclusief overige medewerkers: 55 flexkrachten, 3 oproepkrachten en 11 stagiaires

Bijlage 4: Overzicht van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde begin begrotingsjaar	Vermeerderingen	Verminderingen ten gunste van exploitatie	Boekwaarde einde begrotings- jaar	Bespaarde rente ten gunste van exploitatie
Algemene reserves					
Algemene reserve	482.340			482.340	4.823
Totaal algemene reserves	482.340			482.340	4.823
Bestemmingsreserves					
Reserve groot onderhoud gebouw		49.920		49.920	
Reserve PGA	486.250			486.250	4.863
Risicoreserve ¹	126.600			126.600	1.266
Reserve projectgelden	120.616			120.616	1.206
reserve SOA SENSE	46.500			46.500	465
Totaal bestemmingsreserves	779.966			829.886	7.800
Totaal reserves GGD IJsselland	1.262.306	49.920	0	1.312.226	12.623

¹ Dit betreft een reserve voor mogelijke wachtgeldverplichting die voortkomen uit personele inzet voor aanvullende activiteiten.

Bijlage 5: Overzicht van langlopende leningen

Naam/geldgever	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Datum besluit van: raad goedk.		Jaar van laatste aflossing	Rente perc.	Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen geldlening	Bedrag van de rente of het rentebestanddeel	de aflossing of het aflossingsbestanddeel	Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar	Opmerking:
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
B.N.G., 15-04-1996	8.134.010	17-04-1996		2.036	3,32	5.947.072	0	195.368	214.213	5.732.859	t.b.v. huisvesting
Totaal	8.134.010					5.947.072		195.368	214.213	5.732.859	

Bijlage 6: Overzicht activa

Onderdeel	Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	uitbreidingen in het begrotingsjaar	Afschrijvingen in het begrotingsjaar	Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	Rentelasten	Totaal kapitaallasten
Totaal GGD IJsselland	8.101.956		295.848	7.806.108	223.134	518.982
Totalen	8.101.956	0	295.848	7.806.108	223.134	518.982

De boekwaarde aan het begin van het dienstjaar bestaat voor het grootste deel uit de investering in het kantoorgebouw (ruim € 7.7 mln.). Het restant van de boekwaarde betreft hoofdzakelijk materiaal benodigd voor uitvoering van de activiteiten van de GGD.

Bijlage 7: Productenramingen 2017

Product	lasten			baten						
	materiële kosten	Loon- en overhead-kosten	totaal	gemeente-lijke bijdrage	DVO	project	Financiering via klantta-rief	rijks-bijdrage	overige	totaal
Jeugdgezondheidszorg\basisonderwijs	2.458.971	10.361.286	12.820.257	4.021.420	6.507.000			929.900	88.212	11.546.532
Jeugdgezondheidszorg\maatwerk		0	0		811.630	462.095				1.273.725
Infectieziekten	28.900	946.517	975.417	940.417					35.000	975.417
TBC	73.992	262.246	336.238	258.238					78.000	336.238
SOA-SENSE	411.050	310.092	721.142	44.142				667.000	10.000	721.142
Reizigersvaccinatie	308.272	533.134	841.406				841.406			841.406
Technisch hygiënische zorg		797.814	797.814	546.426			251.388			797.814
Medische milieukunde	58.600	444.959	503.559	313.318					190.241	503.559
Forensische geneeskunde	267.148	380.880	648.028	31.645			555.633		60.750	648.028
Lokaal en regionaal gezondheidsbeleid	53.700	669.372	723.072	723.072						723.072
Beleidsondersteuning OGGZ		108.117	108.117	108.117						108.117
Vangnettaken OGGZ		50.036	50.036	50.036						50.036
Bemoeizorg		175.970	175.970	175.970						175.970
Centrale Toegang Dak- en thuislozen	640.722	260.230	900.952		900.952					900.952
Bemoeizorg project	411.036	85.402	496.438			496.438				496.438
Bemoeizorg Jeugd	190.635	34.365	225.000			225.000				225.000
Team Zwerfjongeren	89.391	37.609	127.000			127.000				127.000
Projecten		261.097	261.097			261.097				261.097
PGA	161.258	28.742	190.000						190.000	190.000
Totaal programma gezondheid	5.153.675	15.747.867	20.901.543	7.212.800	8.219.582	1.571.630	1.648.427	1.596.900	652.203	20.901.543

Product	lasten			baten						
	materiële kosten	Loon- en overhead-kosten	totaal	gemeentelijke bijdrage	DVO	project	Financiering via klantta-rief	rijks-bijdrage	overige	totaal
Bestuursondersteuning	5.750	896.354	902.104	1.006.016						1.006.016
Vorbereiding op rampen & crisis	60.776	117.606	178.382	178.382						178.382
Kwaliteit	13.842	81.088	94.930	94.930						94.930
Communicatie	13.800	173.821	187.621	187.621						187.621
			0							0
Totaal programma Service&Samenwerking	94.168	1.268.870	1.363.038	1.466.950	0	0	0	0	0	1.466.950
										0
Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	179.750		179.750						75.838	75.838
Totaal begroting 2016 GGD IJsselland	5.427.593	17.016.737	22.444.330	8.679.750	8.219.582	1.571.630	1.648.427	1.596.900	728.041	22.444.330

Bijlage 8: Compensabele BTW

Overzicht compensabele BTW 2017

Gemeente	Totalen per gemeente begroot 2017
Dalfsen	6.243
Deventer	20.282
Hardenberg	13.351
Kampen	11.616
Olst-Wijhe	3.668
Ommen	3.954
Raalte	7.527
Staphorst	3.701
Steenwijkerland	9.690
Zwartewaterland	4.983
Zwolle	27.936
Totaal	112.952

IJsselland

Colofon

Programmabegroting 2017 en Meerjarenraming 2018 - 2020 GGD IJsselland

GGD IJsselland

Zeven Alleetjes 1, 8011 CV Zwolle
Schurenstraat 8a, 7413 RA Deventer

Centraal postadres

Postbus 1453, 8001 BL Zwolle

Contact

T 038 428 14 28
I www.ggdijsselland.nl
E info@ggdijsselland.nl
T @ggdijsselland

